

1. Yleistä

Vuosi 2011 on Ursan 90. toimintavuosi. Tähtitieteellinen yhdistys Ursa ry tarjoaa jäsenilleen ja yleisölle selkeän ja nykyaikaisen käsityksen maailmankaikkeudesta sekä edistää tähtitieteen ja lähialojen harrastusta, kouluopetusta ja aikuiskasvatusta.

Helsinkiin suunnitellaan tähtitieteen yleisökeskusta useiden tahojen yhteistyönä. Ursa on vahvasti mukana hankkeen suunnittelussa. Mikäli keskus toteutuu, konkreettinen valmistelu alkaa vuonna 2011.

2. Yhdistystoiminta

2.1 Jäsenistö ja jäsenmaksut

Ursan jäsenmäärän vuoden 2011 aikana oletetaan olevan keskimäärin 15 500. Ursan korkealaatuiset julkaisut, tapahtumat sekä harrastus- ja muut palvelut takaavat sekä nykyisten jäsenten korkean tyytyväisyyden jäsenyyteensä ja että jäsenmäärän kasvun.

Jäsenmaksut vuonna 2011 ovat:

Aikuiset 40 €

Nuoret (alle 18-vuotiaat) 30 €

Perhejäsenet 15 €

Yhteisöjäsenet 40 €

Kannatusjäsenet 400 €

2.2 Yhdistyksen kokoukset

Ursan sääntömääräinen kevätkokous pidetään maaliskuussa ja syyskokous loka-marraskuussa. Kokouksien yhteydessä järjestetään esitelmä.

2.3 Hallitus

Hallitus kokoontuu vuoden aikana noin kuusi kertaa. Tarvittaessa järjestetään seminaareja rajatulla teemalla.

2.4 Toimisto ja henkilöstä

Ursan vakituisen henkilöstön määrä on kahdeksan henkeä. Esimiehenä toimii toimitusjohtaja. Henkilöstön työtehtäviä ja työnjakoa kehitetään tarvittaessa. Siviilipalvelusmiehiä ja osa-aikaista henkilökuntaa käytetään tarvittaessa.

2.5 Talous ja varainhankinta

Ursan toiminta rahoitetaan lähinnä jäsenmaksuilla sekä kustannus- ja välitystoiminnan tuotoilla. Lisäksi Ursa anoo tarpeen mukaan apurahoja ja avustuksia, erityisesti erikoisprojekteihin ja -hankintoihin. Suurimmat menoerät koostuvat jäsenlehden ja kirjojen painatuskuluista, palkoista ja toimitilojen vuokrasta.

3. Kustannustoiminta ja myynti

3.1 Kustannustoiminta

Ursa jatkaa kustannustoimintaa. Ursan julkaisemat tähtitieteeseen, muihin luonnontieteisiin sekä tähtiharrastukseen liittyvät kirjat ovat merkittävä ja näkyvä osa Ursaa.

3.2 Myynti- ja välitystoiminta

Ursan myynti on pääasiassa postimyyntiä. Käteismyyntiä on toimistossa ja tähtitornilla sekä yhdistyksen tapahtumissa ja messuilla.

Kirjakaupat ovat merkittäviä yhteistyökumppaneita. Ne myyvät suuren osan Ursan kustantamista kirjoista sekä Tähdet ja avaruus -lehden irtonumeroista. Jäsenet voivat ostaa Ursan kirjoja jäsenhintaan sekä Ursan toimistolta että Helsingin keskustan Kolmen sepän kirjakaupasta.

Välitystuotteiden valikoimassa ovat kirjojen lisäksi lehtitilaukset, julisteet ja tähtikartat. Osa niistä on jatkuvasti myynnissä, osa hankitaan yhteistilauksina. Jäsenilleen Ursa tarjoaa myös valikoiman kaukoputkia ja kiikareita. Painopiste on edullisissa, mutta hyvälaatuisissa aloittelevalla harrastajalle sopivissa havaintovälineissä.

3.3 Tähdet ja avaruus

Tähdet ja avaruus on Ursan jäsenlehti. 2011 on lehden 40-vuotisjuhlavuosi. Juhlavuonna järjestetään kansainvälinen kuvakilpailu ja juhlanumerosta otetaan tavallista suurempi painos, jota jaetaan kiinnostuneille planetaarioiden ja tähtiharrastusyhdistysten kautta. Lehestä ilmestyy kahdeksan numeroa. Tähdet ja avaruus kuuluu yhdistyksen vuosijäsenten jäsenetuihin. Lehden voi myös tilata liittymättä yhdistyksen jäseneksi, jolloin tilausmaksu on 43 euroa. Lehden toimituksessa työskentelevät päätoimittaja, toimitussihteeri ja toimittaja. Lehden toimitus ylläpitää Avaruus.fi -verkkosivuilla päivittäistä tähtitieteen uutispalvelua ja keskustelufoorumia. Avaruus.fi-havaintojärjestelmä otetaan käyttöön vuoden aikana.

3.4 Kuva-arkisto

Kuva-arkisto tukee Ursan omaa julkaisutoimintaa ja tiedevalistusta. Lisäksi kuva-arkisto vuokraa kuvia tiedotusvälineille. Arkiston kuvissa pääpaino on kotimaisten kuvaajien korkealaatuisissa taivaanilmiöiden kuvissa. Kuvia välitetään digitaalisessa muodossa Kuvaario Oy:n kautta.

4. Koulutus- ja valistustoiminta

4.1 Planetaario

Planetaarionäytöksiä pidetään etupäässä pääkaupunkiseudun kouluissa, päiväkodeissa ja erilaisten yleisötapahtumien yhteydessä. Starlab-planetaariota vuokrataan edullisesti kouluille ja järjestetään opettajille koulutuksia planetaarion itsenäiseen käyttöön.

4.2 Kurssit

Kurssiohjelman rungon muodostavien kaukoputken käyttöön opastavien ja tähtitaivaan tuntemusta syventävien kurssien järjestämistä jatketaan aiempien vuosien tapaan. Tarvittaessa järjestetään näitä tukevia tai Ursan toimintaan muuten hyvin soveltuvia kursseja. Vältetään järjestämästä muiden koulutusorganisaatioiden kanssa päällekkäisiä kursseja.

4.3 Esitelmät

Ursa järjestää vuodessa kaksi 4-5 esitelmän mittaista sarjaa toisiinsa liittyvistä aiheista. Sarjojen ulkopuolella järjestetään myös yksittäisiä esitelmiä (toukokuussa, syyskuussa ja joulukuussa), joissa paneudutaan ajankohtaisiin tähtitiedettä tai -harrastusta sivuvaaihin aiheisiin. Lisäksi esitelmiä järjestetään yleisötapauhtumien yhteydessä tarpeen mukaan. Yhteistyö Ok-opintokeskuksen kanssa jatkuu.

4.4 Kirjasto

Ursan kirjasto palvelee omatoimista tiedonhakijaa tähtitieteen ja muiden luonnontieteiden aloilla. Kirjastoon tilataan useita tähtitieteen populaarilehtiä että merkittävimpiä tieteellisiä julkaisuja. Lisäksi saatavilla ovat kotimaisten tähtiharrastusyhdistysten lehdet. Verkossa julkaistaviin lehtiin voi tutustua kirjaston tietokoneelta.

Kirjastossa jatketaan Ursan piirissä pidettyjen esitelmien digitointia. Vuoden 2011 aikana viimeiset vanhat esitelmät on digitoitu. Lehtiä ja vuosijulkaisuja sidotetaan aiempaan tapaan. 7300 nimikkeen kokoelma kasvaa vuoden loppuun mennessä noin viidelläkymmenellä nimikkeellä. Uusia teoksia hankittaessa otetaan jäsenten toiveet mahdollisuuksien mukaan huomioon. Lainattavien nimikkeiden luettelo päivitetään verkkoon vuoden alussa. Lainaus on mahdollista myös toimiston aukioloaikoina ja postitse. Yhteistyö tieteellisten ja kunnallisten kirjastojen kanssa jatkuu.

4.5 Tähtitorni ja tähtinäytökset

Tähtinäytöksiä järjestetään Kaivopuiston tähtitornilla 15.1.–15.3. ja 15.10.–15.12. klo 19–21 tiistaista sunnuntaihin. Aurinkonäytöksiä järjestetään 15.3.–15.6. sekä 1.8.–30.9. sunnuntaisin klo 13–15. Lisäksi näytöksiä järjestetään erilaisten yleisötapauhtumien yhteydessä. Koululais- ja muut ryhmät voivat myös tilata yksityisnäytöksiä. Kaikki näytökset järjestetään vain selkeällä säällä. Ursan jäsenillä on näytöksiin vapaa pääsy.

Näytännöt järjestetään harrastajavoimin. Näyttäjärühmä kokoontuu vuoden aikana vähintään kaksi kertaa kehittämään näytöksiä sisältöä. Torninhoitaja vastaa tornin teknisestä ylläpidosta.

4.6 Yleisötapauhtumat

Tähtipäivät järjestetään yhteistyössä Turun Ursan kanssa 19.–20.3. Turussa. Ursa tukee Tähtipäivien järjestämistä taloudellisesti.

Avaruusviikko järjestetään yhteistyössä tähti yhdistysten kanssa jälleen syksyllä. Ursa osallistuu myös ulkopuolisten järjestäjien tapahtumiin, messuille ja näyttelyihin. Toimistolla järjestetään perinteiset joulumyyjäiset

4.7 Ursan koulupalvelu

Koulupalvelun materiaalipakettien ja kaukoputkien lainaaminen on ilmaista toimistolta noudettaessa, muutoin lainauksesta veloitetaan lähetyskulut.

Kiertävää tähtitiedenäyttelyä huolletaan ja sen käyttöaste yritetään edelleen pitää korkeana. Näyttelyä lainataan kirjastoille, kouluille ja muille julkisille yhteisöille. Näyttelyesineiden lainaaminen on maksutonta, postilainoista veloitetaan lähetyskulut.

4.8 Tiedotus

Ursan toiminnasta ja tähtitaivaan tapahtumista tiedotetaan Tähdet ja avaruus -lehdessä, www-sivuilla ja sähköpostilistoilla. Lisäksi tarpeen mukaan lähetetään lehdistötiedotteita. Yleisön ja tiedotusvälineiden taivaanilmiöitä koskeviin tiedusteluihin vastataan puhelimitse ja sähköpostitse. Mietitään ennalta lehdistöä kenties kiinnostavia taivaanilmiöitä ja tiedotetaan niistä. Uudet verkkosivut otetaan käyttöön.

5. Nuorisotoiminta

5.1 Tähtikerho ja harrastusryhmät

Nuorisotoiminta tukee lasten ja nuorten kiinnostusta luonnontieteisiin ja erityisesti tähtitieteeseen. Harrastusryhmät kokoontuvat syys- ja kevätkausilla pääsääntöisesti kerran viikossa Ursan nuorisotiloissa. Huolehditaan toiminnan jatkuvuudesta.

5.2 Leirit ja retket

Suosittu lasten ja nuorten viikon kestävä kesäleiri järjestetään loppukesästä.

5.3 Nuoriso-ohjaajien tuki

Nuoriso-ohjaajien toimintaa koordinoidaan Ursan toimiston kautta säännöllisellä yhteydenpidolla. Uusien ohjaajien perehdytykseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Nuorisotoiminnan ohjaajien ensiapu- ja ohjaajaosaamista täydennetään tarpeen mukaan. Tavoitteena on, että kaikki ohjaajat ovat suorittaneet ensiapukurssin.

6. Harrastustoiminta

Harrastustoimijoiden illanvietto järjestetään vuonna 2011, jos vuoden 2010 kokemukset sitä puoltavat. Tilaisuudessa jaetaan ansioituneiden tähtiharrastajien palkinnot sekä muut mahdolliset huomionosoitukset.

6.1 Jaostot

Kannustetaan jaostoja osallistumana aktiivisesti Cygnus-kesätapahtuman sekä Tähtipäivien ohjelmiston tuottamiseen. Jaostojen yhteistyöelin koordinoi jaostojen toimintaa ja huolehtii yhteistyöstä toimiston suuntaan.

6.2 Stella Arcti -palkinto

Ursa palkitsee ansioituneita tähtiharrastajia Stella Arcti -palkinnolla. Palkitsemisen perusteena voi olla merkittävä havainto tai ansiokas havainto- tai harrastustoiminta. Palkinto on jaettu vuodesta 1988 lähtien.

6.3 Cygnus

Cygnus-kesätapahtuma järjestetään Hämeenlinnassa loppukesästä. Nelipäiväinen tapahtuma kokoaa Ursan harrastusjaostot suunnittelemaan yhteistä toimintaa ja raportoimaan kuluneen kauden havainnoista. Cygnus-tapahtuma on järjestetty säännöllisesti vuodesta 1987. Ursa osallistuu järjestelyihin tarjoamalla asiantuntija-apua ja jossain määrin taloudellista tukea, ettei pääjärjestäjälle koidu järjestelyistä tappioita.

6.4 Ursa Minor

Ursa Minor -lehti ilmestyy kuusi kertaa vuodessa.

Lehdessä tiedotetaan jaostojen ja harrastusryhmien toiminnan tuloksista, harrastajille suunnatuista tapahtumista sekä jaostojen toiminta-alueisiin liittyvistä ajankohtaisista asioista. Päätoimittaja vastaa myös lehden taitosta, painatuksesta ja postituksesta. Ursan toimisto pitää yllä lehden osoiterekisteriä.

Ursa Minor on yhdistyksen jäsenten tilattavissa yhdistyksen talousarvion hyväksymisen yhteydessä vahvistettuun hintaan. Jaostotoimikunta päättää yhdessä päätoimittajan kanssa jaostoaktiiveille lähetettävistä maksuttomista vuosikerroista.

6.5 Tähtikallion havaintokeskus

Havaintokeskuksen pääteema on yhteisöllisyyden vuosi. Käyttöastetta pyritään edelleen kasvattamaan mm. laitekoulutusten avulla. Artjärven kunnan sulautuessa Orimattilan kaupunkiin toimintavuoden alkaessa tulee keskukselta jatkossa käyttää nimitystä Ursan havaintokeskus. Havaintokeskuksen yksityiskohtaisempi suunnitelma liitteessä 1.

7. Yhteydet muihin järjestöihin ja sidosryhmiin

7.1 Tähtiyhdistykset

Ursa jatkaa Suomen noin 40:n tähtiyhdistyksen ja kerhon tietokannan ylläpitämistä. Ursaan vuosikertomuksensa toimittaneille yhdistyksille lähetetään veloituksetta Ursan uutuuskirjoja sekä Tähdet ja avaruus -lehden että Ursa Minor -lehden vuosikerrat. Lisäksi Ursa tarjoaa yhdistysten kotisivuille palvelintilaa.

Yhteydenpito yhdistyksiin hoidetaan jäsentiedottajan ja kerho- ja yhdistystoimintajaoston yhteistyönä. Yhdistysseminaari järjestetään loppuvuodesta Artjärvellä.

7.2 Muut suomalaiset yhteisöt ja sidosryhmät

Ursa tekee yhteistyötä yliopistojen ja tieteellisten seurojen kanssa. Ursa on Tieteellisten seurain valtuuskunnan aktiivinen jäsen. Yhdistys huolehtii siitä, että valtuuskunnan jäsenehdot täyttyvät vastaisuudessakin. Esitelmää ja kursseja järjestetään Opintotoiminnan Keskusliiton kanssa. Ursa on Suomen kustannusyhdistyksen, Suomen Tiedekustantajien, Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liiton ja Suomen kirjastoseuran jäsen. Ursa on myös Suomen tähtitieteilijäseuran kannatusjäsen.

Löyhempää yhteistyötä tehdään tilannekohtaisesti myös muiden kotimaisten sivistysjärjestöjen, opettajaliittojen (MAOL, BMOL) ja koulujen kanssa. Suomen avaruustutkimusseuran kanssa ollaan myös yhteistyössä.

7.3 Kansainväliset yhteydet

Ursa pitää yllä aktiivisesti kansainvälisiä yhteyksiä. Suuri osa yhteistyöstä tapahtuu havaintojaostojen toiminnassa henkilökohtaisten kontaktien ja ainestojen vaihdon kautta

Ursa tai sen toimihenkilöt ovat mukana mm. seuraavissa kansainvälisissä järjestöissä: Nordic Planetary Association, International Planetarium Society, The British Interplanetary Society, The British Astronomical Association, The Association of Lunar and Planetary Observers, The Royal Astronomical Society of Canada - Kingston Centre, The International Occultation Timing Association ja European Association for Astronomy Education (EAAE).

Toimihenkilöt osallistuvat tarvittaessa em. järjestöjen kokouksiin. Ursan kirjastolla on laajat kansainväliset yhteydet.